

SAKARJA

INNEHÅLL

Bakgrund	1
Löpande kommentar	4
Sakarja och NT	18

SAKARJAS BOK

(Lars Mörling 2021)

BAKGRUND

Eftersom Haggai och Sakarja var samtida blir delar av bakgrundstudiet lika. Om du redan läst kompendiet över Haggai kan du gå till rubriken "författare".

Medisk-Persiska imperiet

Koresh (553-530 f.Kr) var kung av Persien och befälhavaren av den medisk-persiska armén som intog Babel 539 f.Kr. Koresh var den som samma år lät judarna återvända till Juda och Jerusalem för att bygga upp templet (Esra 1:1-4, Jes 44:28). Efter Koreshs död 530 f.Kr. efterträddes han av sin son **Kambysses II** (530-522 f.Kr). Han intog bland annat Egypten år 525 f.Kr. Kambysses bror **Bardiya**, styrde därefter ett antal månader år 522 f.Kr. **Dareios**, även kallad Darejavesch I, tog makten efter Bardiya genom en kupp (522-486 f.Kr, Esra 4:4-5). Det var under hans regering som profeterna Haggai och Sakarja var verksamma (Hagg 1:1, Sak 1:1). Han utvidgade imperiet mot norr och öster. Han införlivade Centralasien och delar av Indien.

Historisk bakgrund

1. Folkets återkomst till landet

Året var 539 f.Kr. och det Medisk-Persiska riket hade intagit Babel. Darejavesch, Mediens kung var den som officiellt ledde riket, men Koresh, Persiens kung, var befälhavaren som intagit Babel. Kung Koresh tillät judarna att återvända till sitt land för att återuppbygga templet i Jerusalem (Esra 1:1-4, Jes 44:28, Jer 29:10). De fick med sig tempelkärlen som Nebukadnessar fört till Babel 586 f.Kr.

Det visade sig att runt 50 000 personer återvände till landet. Troligen anlände folket 538 f.Kr. Detta innebär att de allra flesta av judarna antingen inte kunde eller inte ville återvända. De som återvände fick mängder av silver och guld som gåvor. Troligen var de flesta gåvogivare judar, men även från andra folk. Man kan undra varför. Säkert gavs gåvorna mot löfte om framtida förbön till Israels Gud i Jerusalem.

Det är viktigt att påminna sig om att judarna var fortfarande att betrakta som slavar under perserna. De hade fått tillåtelse att flytta inom imperiet. I deras böner kom också deras självförståelse fram: *"Slavar är vi, men vår Gud har inte övergett oss i vårt slaveri, utan lät oss finna nåd inför Persiens kungar så att de gav oss mod och kraft till att bygga upp vår Guds hus igen och resa upp dess ruiner. Och han har gett oss en skyddad plats i Juda och Jerusalem."* (Esra 9:9). Vi ser samma självförståelse i en bön i Nehemjas bok (Neh 9:36-37).

2. Offertjänsten och tempelgrunden

- **Altaret byggdes upp**

Det skulle ta tid att bygga templet samtidigt som tillbedjan av Herren var prior ett och därför startade man med offeraltaret: *"De uppförde altaret på dess plats, eftersom de var rädda för folken där i länderna omkring. På altaret offrade de brännoffer åt Herren, morgonens och kvällens brännoffer"* (Esra 3:3).

- **Grunden lades för templet**

År 536 lades grunden för templet på exakt den plats där Salomos tempel stått 50 år tidigare. De gamla som mindes det första templet grät medan de unga jublade: *"Men många av prästerna och leviterna och huvudmännen för familjerna, de gamla som hade sett det förra huset, grät högt när de såg grunden läggas till detta hus. Många andra jublade och var så glada att de ropade med hög röst. Man kunde inte skilja mellan det glada jubelropet och folkets högljudda gråt, för folket ropade så högt att ljudet hördes vida omkring."* (Esra 3:12-13).

Aronitiska
välsignelsen
i silver från
500-talet f.Kr.

3. Arbetet på templet stoppades

- **Serubbabel och Josua ledde arbetet**

Serubbabel var av kunglig släkt och finns med i Jesus släkttavla (Matt 1:12). Han var judarnas ståthållare. Josua eller Jeshua var av översteprästlig släkt. Båda omnämns i Haggais och Sakarjas böcker (Hagg 1:1, Sak 3:1, 4:9).

- **Samarierna ville vara med i tempelbygget**

Det fanns folk i landet norr om Jerusalem som assyrierna hade tvångsförflyttat dit (2Kon 17: 24-41). Dessa folk blev med tiden samarierna.

De tillbad Jahveh plus sina egna gudar och nu ville de vara med i tempelbygget, men judarna sa blankt nej. Det blev sådana motsättningar att hela tempelbygget stannade av ända till Darejaveshs regering (522-486 f.Kr, Esra 4:4-5). I verkligheten låg tempelbygget nere till 520 f.Kr.

4. Arbetet på templet återupptogs (5:1-6:12)

- **Profeterna Haggai och Sakarja**

Året var 520 f.Kr. och templet var långt ifrån färdigt, fast grunden hade lagts redan år 536. Problemet var motståndet från andra folk i närområdet. Ett annat problem, som blev tydligt i Nehemjas bok, var att Jerusalem var närmast öde (Neh 2:3, 2:17, 4:22, 7:4-6). Judarna bodde på de platser som deras släkter kommit ifrån men Jerusalem var fortfarande till stora delar i ruiner. Husen och murarna var nerrivna och staden hade bränts ner av babylonierna 586 f.Kr. I den här situationen reste Herren upp profeterna Haggai och Sakarja. Resultatet blev att tempelbygget återupptogs.

- **Skrivelse till kung Darejavesh (5:3-6:22)**

I skrivelsen hänvisades till kung Koresh dekret, att templet skulle återuppbyggas. När man gjorde efterforskningar i Persiens arkiv fann man att detta stämde. Kung Darejavesh eller Dareios sa till på skarpen att templet måste byggas upp. År 516 f.Kr invigdes det nya templet och man firade Herrens påsk (Esra 6:19-22).

Författare

Sakarja var av prästsläkt (Neh 12:1, 16). Han och hans släkt hade återvänt med alla fångarna från Babel 538 f.Kr. Detta innebär att Sakarja var med när de lade grunden till det nya templet 536 f.Kr. Troligen var han mycket ung då, eftersom han kallades för "*den unge mannen*" år 519 f.Kr. (Sak 2:4). Enligt en arameisk targum till Klagovisorna dog Sakarja martyrdöden i templet, något som Jesus bekräftade (Matt 23:35).

Datering och indelning

Boken är daterad till 520-480 f.Kr. (Hagg 1:1, Esra 5:1-2). Anledningen att man tror att Sakarja profeterade runt 480 f.Kr. är att Grekland är omnämnt som en fiende (9:13). Persiens kung Xerxes (Ahasveros, som gifte sig med Ester) anföll Grekland 481 f.Kr. och förlorade överraskande det kriget. Grekland kunde därefter växa sig starkare.

I februari 519 f.Kr fick Sakarja 8 symboliska syner under en enda natt (kap 1-6). År 518 kom undervisning om fastedagar som skulle bli nya glädjedagar (kap 7-8). I kapitlen 9-14 möter vi profetior om framtiden, som är messianska.

Tema

Den första delen av boken är fokuserad på att bygga klart Guds tempel i Jerusalem. Den andra delen handlar om framtida dom och frälsning. Vi hittar flera symboler och teman från tidigare profeter i Sakarjas bok. Vi kommer att möta ett antal profetior om Jesus Kristus.

LÖPANDE KOMMENTAR

A. Templet och gudstjänsten 1:1-6:15)

1. Inledning (1:1-6)

Boken inleds med att introducera Sakarja och datera inledningen till 520 f.Kr. Sakarja påpekade att Herren ofta kallat folket till omvändelse genom sina profeter, men att folket inte velat lyssna. Generationerna hade kommit och gått och likaså profeterna, men Herrens ord bestod. När domen väl hade fallit erkände folket sina synder och att allt varit deras eget fel.

2. Mannen på den röda hästen (1:7-17)

Vi kommer nu att möta åtta syner från februari 519 f.Kr. Sakarja såg en man på en röd häst och bakom honom stod andra hästar i olika färger. Det verkar som att mannen på hästen var Herrens ängel (1:8, 11). Dessa ryttare hade ridit runt hela jorden och allt var lugnt och stilla (1:11). Detta var mycket värdefull information för folket som skulle bygga klart templet.

Gud talade genom sin ängel och man får intrycket av att Herrens ängel mycket väl kunde vara en teofani det vill säga en uppenbarelse av Gud, Sonen.

Gud sa att han återigen utvalt Jerusalem som sin stad (1:14). I den staden skulle Guds tempel byggas (1:16). Dessutom skulle Judas städer åter byggas upp (1:17). Vi behöver påminna oss om att Jerusalem fortfarande låg i

ruiner, templet var långt ifrån uppbyggt och Judas städer var till stor del obebodda (Neh 7:4, Sak 7:7).

3. Hornen och smederna (1:18-21)

I nästa syn såg Sakarja fyra horn. De symboliserade de folk som hade skingrat Israel och Juda. Assyrien intog Samaria och förde Israel till fångenskap 722 f.Kr. Babel ödelade Jerusalem och förde Juda till fångenskap 586 f.Kr.

Därefter såg Sakarja fyra smeder som slog sönder hornen. Gud lovade att straffa de folk som skingrat Israel och Juda. Vi vet att båda dessa folk var besegrade vid den här tiden, så budskapet får betraktas som ett generellt löfte om Guds beskydd.

4. Mannen med mätsnöret (2:1-13)

Mannen skulle mäta upp hur mycket Jerusalem skulle växa, trots att staden inte var befäst med en stadsmur. Muren skulle inte behövas eftersom Herren själv skulle vara en mur av eld omkring staden (2:5). Man kan undra hur denna stad, som låg i ruiner och var nästan öde, skulle kunna befolkas på detta sätt. Vi får veta att många judar skulle återvända till Jerusalem och Herren skulle själv bo i staden, det vill säga i templet (2:10). Dessutom skulle många hednafolk konvertera och ansluta sig till Herren. Vi anar att allt detta pekade framåt mot det nya förbundet i Jesus Kristus.

5. Översteprästen Josua och Guds frälsning (3:1-10)

- **Josua får uppdraget som överstepräst (3:1-7)**

När templet förstördes 586 f.Kr. var detta också Guds dom över prästerskapet och gudstjänsten. Vi behöver påminna oss om att de hade fört in avguderi på tempelområdet i Jerusalem (Hes 8:3-18). Det var alltså inte självklart att översteprästen Josua skulle accepteras som Herrens präst i det nya templet. Det gällde inte bara honom personligen, det gällde hela prästtjänsten.

Vi möter i en syn en rättegångssituation. Josua stod inför Herrens ängel och Satan stod på hans högra sida, som en åklagare, för att anklaga honom. Vi får även ett intryck av att det fanns åhörare i form av änglar, men troligen också av prästerskapet (3:7). Hela rättegången vände när Gud sa till Satan att han, åklagaren, skulle straffas (3:2). Josua var klädd i smutsiga kläder

och han var verkligen inte värdig nog att tjäna som Herrens överstepräst i det tillståndet.

Gud sa att han tar bort all Josuas skuld. Man skulle ta av honom de orena kläderna och klä honom i nya, rena prästkläder (3:4). Prästen Sakarja deltog i synen genom att föreslå att de skulle sätta översteprästerlig turban på Josuas huvud (3:5). Josua fick chansen att få tjäna som överstepräst i det nya templet: *"Så säger Herren Sebaot: Om du vandrar på mina vägar och håller mina befallningar, så ska du få styra över mitt hus och vakta mina förgårdar. Du ska få en plats att vandra på bland dem som står här."* (3:7). Att Josua skulle få en plats att vandra på bland dem som stod där, tror jag syftar på prästerskapet, i ljuset av vad som stod på spel.

Fullstor modell av en överstepräst i tabernaklet i Timna

- **Gud skulle frälsa folket på en enda dag (3:8-10)**

I det här avsnittet talade Gud till Josua och troligen prästerskapet som var åhörare till rättegången (3:8). Gud pekade på tre messianska symboler, nämligen "Herrens tjänare", "telningen" och en speciell "sten" (3:9). Resultatet av vad Gud skulle göra genom Messias var häpnadsväckande: *"...Och jag ska utplåna detta lands missgärning på en enda dag"* (3:9). Slutresultatet skulle bli ett tillstånd av fred och frid (3:10, Mika 4:1-5).

Säkert finns det en koppling till ståthållaren Serubbabel, som var en Davids son och som finns med i Jesus släktavla (Matt 1:12). Men begreppen är messianska hos tidigare profeter och används på flera ställen i Nya Testamentet.

Begreppet "Herrens tjänare" är helt centralt i andra delen av Jesajas bok. Det mynnade ut i Herrens lidande tjänare i Jesaja 53, som förklarade hur tjänaren skulle bli Guds frälsning till jordens yttersta gräns (Jes 49:6, 53:4-6).

Begreppet "telningen" pekar rakt mot avsnittet som beskriver hur telningen, Davids son, skulle skapa ett rike som liknade själva paradiset (Jes 11:1-10). Dessutom använde Jeremia samma begrepp när telningen fick namnet: *"Herren vår rättfärdighet"* (Jer 23:6).

Vi möter en speciell sten i Psalm 118: *"Stenen som husbyggarna förkastade har blivit en hörnsten. Herren har gjort den till detta, underbart är det i våra*

ögon” (Ps 118:22-23). Även Jesaja talade om en speciell sten (Jes 8:14-15, Jes 28:16) och Jesus, Paulus och Petrus citerade verserna (Luk 20:18, Rom 9:33, 1Pet 2:6-8).

6. Sjuarmad ljusstake och två olivträd (4:1-14)

Denna syn svarade på frågan om Serubbabels uppgift. Kungarna i Juda hade, precis som prästerskapet, fått en definitiv dom när Jerusalem ödelades och folket fördes bort till fångenskap 586 f.Kr. Serubbabels tjänst som ledare för folket var inte självklar, trots att han kom från Davids släkt. Men precis som i Haggai (Hagg 2:21-24), så får han här en personlig profetia.

Sakarja såg en sjuarmad ljusstake med två olivträd på varsin sida. Från vart och ett av olivträden sträckte sig en kvist över en oljeskål på ljusstaken. Oljan rann från kvistarna och ljusstaken hölls brinnande. Vi får veta att de två olivträden syftade på de två oljesmorda tjänsterna i Israel, nämligen kung och överstepräst. Vidare blir det klart att de två kvistarna syftade på Serubbabel och Josua.

Fullstor modell av
ljusstaken (menorah)
i Jerusalem

Vi behöver ta med det faktum att Guds Ande är omnämnd i texten: *”Här är Herrens ord till Serubbabel: Varken genom styrka eller makt, utan genom min Ande, säger Herren Sebaot”* (4:6). Dessutom övervakades hela processen av Herrens sju ögon (4:10). I Uppenbarelseboken har Lammet sju ögon, som är Guds sju andar (Upp 5:6). Sju är fullhetstalet och Guds sju andar är begreppet för den helige Ande i Uppenbarelseboken. Vi får därför en bild av att Serubbabel och Josua är smorda med Guds Ande och att Anden rinner som olja in i den brinnande ljusstaken. Allt detta pekar mot en levande gudstjänst i det nya templet, som Gud accepterar.

I Uppenbarelseboken var varje kristen församling symboliserad av en ljusstake (Upp1:12, 20) och det gällde för varje församling att höra vad Jesus och Anden sa till dem.

Serubbabel, som la grunden till templet 536 f.Kr. skulle också få lägga dit slutstenen 516 f.Kr: *”Serubbabels händer har lagt grunden till detta hus, och hans händer ska också göra det färdigt.”* (4:9).

7. Den flygande bokrullen (5:1-4)

I nästa syn möter vi en jättelik flygande bokrulle. Bokrullen innehöll varningar om förbannelse för den som var oärlig, sådana som stal och begick mened. Vi möter ett liknande budskap senare i boken (8:16-17). Helt klart skulle samhället vila på sanning och ärlighet.

8. Kvinnan i korgen (5:5-11)

Sakarja såg en sädeskorg med ett tungt blylock. I korgen fanns en kvinna som kallades ondskan. Locket stängdes och två bevingade kvinnor flög i väg med ondskan till Babel. Synen måste handla om att Herren befriade Juda från denna ondska, som i stället drabbade Babel.

9. De fyra vagnarna (6:1-8)

Sakarja såg en syn med fyra vagnar bakom olikfärgade hästar. Vagnarna befann sig mellan två berg av koppar. De fyra ekipagen symboliserade de fyra vindarna, alltså syd, nord, öst och väst. De begav sig av mot syd och nord och över jorden. Söderut fanns Egypten. Från norr kom förr mäktiga fiender över Israel och Juda såsom Assyrien, Babel och nu var de under Persien. Synen verkade säga att Herren höll koll på alla fiender.

10. Översteprästen Josuas kröning (6:9-15)

Under Israels historia fick inga kungar vara överstepräster och vice versa. Men här möter vi märkligt nog en kröning av översteprästen Josua.

Sakarja blev tillsagd att ta emot silver och guld, av några återvändare till landet. Han skulle göra en kungakrona och placera den på Josuas huvud och säga: *"Så säger Herren Sebaot: Se, en man vars namn är Telningen Under honom ska det gro, och han ska bygga Herrens tempel. Ja, han ska bygga Herrens tempel, han ska vinna härlighet och sitta på sin tron och regera. En präst ska han vara på sin tron, och frid ska råda mellan båda"* (6:12-13). Friden skulle råda mellan överstepräst och kung och till synes vara förenade i en person. Kungakronan, eller kronorna, skulle sedan förvaras i det nya templet.

När vi kommer in i Nya Testamentet upptäcker vi att Jesus är Messias, den smorde. Det innebär bland annat att han är kung och överstepräst i samma person, som Melkisedek var (1Mos 14:18, Ps 110:4, Hebr 6:19-20, Hebr 8:1-2). Han är telningen från Jesaja 11:1-10. Han är uppbyggaren av Guds hus (Matt 16:18, Hebr 3:1-6). Alla förutsägelser i denna text om Josua är uppfyllda i Jesus, som för övrigt är samma namn på hebreiska.

B. Fastedagar skulle bli glädjedagar (7:1-8:23)

1. Fastedagar som minne av föregående tempel (7:1-14)

Det nya templet började så smått ta form och kom att stå klart 516 f.Kr. Tydligen hade folket infört årliga fastedagar när de var i Babel för att minnas katastrofen när Jerusalem och templet förstördes. De kom till Sakarja 518 f.Kr. för att ta reda på om de skulle fortsätta med dessa fastedagar.

Sakarja gick till roten av katastrofen och påpekade att profeterna hade talat ut mot folkets synder. Men folket hade inte velat lyssna och vända om från synden. Det var därför som Guds domar hade drabbat Jerusalem och templet (7:11-14). Detta var en påminnelse om att sann omvändelse var nödvändig.

2. Herren skulle välsigna folket och Jerusalem (8:1-23)

Gud förnyade sitt löfte att han skulle bo i det nya templet i Jerusalem (8:1-3). Jerusalem skulle än en gång bli en välsignad stad och nya generationer skulle få födas i staden. Gud skulle dessutom kalla på många fler judar i andra länder, som skulle återvända till landet: *"Jag ska låta dem komma och bo i Jerusalem, de ska vara mitt folk och jag ska vara deras Gud i sanning och rättfärdighet"* (8:8).

Sakarja påminde om vilka svårigheter de mött när de la grunden till templet 536 f.Kr. men nu lovade Gud att det skulle råda frid i staden. Den som anlade en vingård skulle få se nästa generation ta över. Folket skulle bara tänka på omvändelsen samt leva i sanning och ärlighet (8:16-17). Fastedagarna skulle nu i stället förvandlas till glädjedagar (8:18-19).

Templet skulle välsignas så att inte bara judarna skulle komma för att tillbe i Jerusalem utan mängder av hedningar skulle valfärda dit och de skulle säga till judarna: *"Låt oss gå med er, för vi har hört att Gud är med er"* (8:23).

C. Två profetior om framtiden och Jesus (9:1-14:21)

Hela detta avsnitt kom sannolikt till efter att Persiens kung Xerxes (Ahasveros), förlorat ett stort krig mot Grekland 481 f.Kr. Helt plötsligt utpekades nämligen Grekland som en fiende till Israel (9:13).

Dessa kapitel vilar på två sammanhängande profetior (9:1, 12:1). Från dessa sex kapitel kommer flera citat i NT. Två av citaten visade att Jesus var väl insatt i dessa kapitel och att han på något sätt såg hela dramat kring sitt lidande och sin död i ljuset av detta sammanhang.

Den vers som tar oss rakt in i centrum av hans lidande är 13:7, som Jesus citerade: *"Jesus sade till dem: Ni kommer alla att överge mig. Det står skrivet: 'Jag ska slå herden, och fåren ska skingras'. Men när jag har uppstått, ska jag gå före er till Galileen."* (Matt 26:31, Mark 14:27). Det är svårt att förstå något annat än att Jesus från denna vers (13:7) såg att lärjungarna skulle överge honom. Men också att han själv skulle dödas, eftersom han i samma andetag talade om sin uppståndelse.

Den andra texten som måste ha varit levande för Jesus var den om att han, som kungen i Guds rike, skulle rida in i Jerusalem på ett åsnefö (9:9). Denna händelse är nämnd i alla de fyra evangelierna. Det är viktigt att påminna sig om att det var Jesus som gav två lärjungar väldigt exakta instruktioner om hur de skulle hämta åsnan till honom. Johannes var noga med att påpeka att lärjungarna däremot inte förstod att detta var en uppfyllelse av profetian i Sakarja: *"Jesus fann ett åsnefö och satt upp på det, som det står skrivet: 'Var inte rädd, dotter Sion! Se, din kung kommer, ridande på ett åsnefö'. Hans lärjungar förstod först inte detta. Men när Jesus hade blivit förhårligad, kom de ihåg att det var skrivet så om honom och att man hade gjort så för honom"* (Joh 12:14-16).

Detta måste innebära att någon gång efter Jesus himmelfärd så insåg lärjungarna att denna profetia (9:9) hade gått i bokstavlig uppfyllelse på palmsöndagen. De måste också ha insett att Jesus visste vad som skulle hända och att han sett sig själv i centrum av händelserna. Lärjungarna måste efter detta ha läst Sakarja 9-14 med samma insikt som Jesus, nämligen att hela sammanhanget var messianskt.

D. Den utlovade Messias skulle komma (9:1-11:17)

1. Domsord över Israels fiender (9:1-8)

Herren sa att hans ord skulle slå ned Israels närliggande fiender. Det märkliga var att en kvarleva, en rest, av hednafolken skulle omvända sig till Herren och bli som stamfurstar i Juda (9:7). Herren skulle garantera beskyddet av sitt hus (9:8).

När vi läser detta i ljuset av Nya Testamentet så ser vi att många hedningar vände om till Herren Jesus Kristus.

2. Kungen skulle rida på ett åsneföl (9:9-10)

Jerusalems kung skulle vara segerrik och rättfärdig, men komma i all ödmjukhet, ridande på ett åsneföl. Vi förstår omedelbart att detta inte kunde vara en vanlig kung. Han skulle tala frid till hednafolken. Han skulle regera över ett fredsrike som innefattade hela jorden och vi ser en tydlig hänvisning till Messias. Hans storhet tar oss till Människosönens kröning i Daniel 7:13-14. Han som skulle få ära och makt över ett evigt rike som innefattade alla folk.

När vi ser dessa verser i ljuset av Nya Testamentet ser vi händelserna kring palmsöndagen framför oss. Där kopplades Sakarjas profetia ihop med Psalm 118:24-27, med hosiannaropen, välsignelseropen över den som kom i Herrens namn och med högtidsled med lövrika kvistar i händerna (Matt 21:1-10, Mark 11:1-11, Luk 19:28-44; Joh 12:12-16).

Palmsöndag 2015 i Jerusalem

Paulus knöt an till att kungen skulle tala frid till både judar och hedningar: *"Han (Jesus) har kommit och förkunnat frid för er som var långt borta och frid för dem som var nära"* (Ef 2:17).

3. Befrielse genom förbundsblodet (9:11-17)

• Förbundsblodet (9:11-12)

Herren lovade befrielse för de fångna från en hopplös situation. Befrielsen kom på grund av förbundsblodet: *"Och för dig ska jag på grund av ditt förbundsblod befria dina fångar från den vattenlösa hålan"* (9:11). Herren skulle inte bara befria fångarna utan även välsigna dem rikligen (9:12). Säkert finns en koppling tillbaka till förbundsblodet, när Gud gjorde ett förbund med Israel på Moses tid (2Mos 24:8). Men det stämmer rakt in på profetiorna om Herrens tjänare, som skulle bli ett nytt förbund och befria fångar ur totalt mörker (Jes 42:6-7). När Jesus instiftade nattvarden talade han om sitt blod som förbundsblodet (Matt 26:26-29). När Paulus

undervisade om nattvarden citerade han Jesus: *"Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod"* (1Kor 11:25). I Hebreerbrevet ser vi att Kristus, som vår överstepräst, har offrat sig själv och vunnit en evig befrielse för alla som tror på honom (Heb 9:11-15).

- **Segev och välsignelse (9:13-17)**

Därefter skulle Israel bli som ett mäktigt vapen i Herrens hand och han skulle besegra Grekland (9:13). Vi vet inte vilken situation som avses, även om en del har velat säga att detta syftar på 160-talet f.Kr, under mackabeertiden. Under alla avseenden lovade Herren seger och välsignelse till sitt folk.

4. Israel befrias och återvänder till landet (10:1-11:3)

- **Välsignelse och problem (10:1-3)**

Gud lovade att förse med regn och gröda, men husgudar och spåmän hade bara tomhet att erbjuda. Herren var dessutom vred på usla herdar som inte tagit hand om hans hjord (10:1-3). Vi hör ett eko från Jesus ord om folket som var härjade och hjälplösa som får utan herde (Matt 9:36).

- **Enhet och återkomst (10:4-11:3)**

Herren skulle styrka Jerusalem och Juda. Han skulle åter ena Israel till ett folk. Han skulle välsigna folket och föra tillbaka många judar som bodde ute bland folken (10:8-9). Landet skulle bli trångt och de skulle till och med tvingas bosätta sig öster om Jordanfloden i dagens Jordanien och i dagens Libanon (10:10, 11:1-2).

Förutom detta med Jordanien och Libanon så liknar detta på många sätt den situation vi har idag. Det är sannolikt första gången sedan andra århundradet som en majoritet av invånarna i landet är judar. Idag bor det faktiskt fler judar i Israel än i resten av världen.

5. De två herdarna (11:4-17)

I det här avsnittet möter vi två herdar och det tycks vara så att Sakarja uppmanades att agera som båda två.

- **Den gode herden förkastades (11:4-14)**

Situationen var mycket dålig för fårhjorden. Det fanns dåliga herdar som lät slakta fåren för att tjäna snabba pengar. Den gode herden liknade på många sätt Jesus Kristus och jag tror att Jesus såg sig själv i dessa verser. Den förste

herden var god och hade två herdestavar som han kallade Nåd och Enhet: *"Och jag blev en herde för slaktfåren, de olyckliga fåren: Jag tog två stavar, den ena kallade jag Nåd och den andra kallade jag Enhet. Så blev jag en herde för fåren"* (11:7). I Bibel 2000 kallades den första herdestaven för "ynnest" och i NIV "favor". Den gode herden kom i konfrontation med tre usla herdar och de med honom (11:8). Vilka som avses är inte lätt att säga. Men vi vet att Jesus ofta var i konfrontation med tre grupper som kan anses ha varit herdar på Jesus tid, nämligen laglärda, fariséer och präster. Fåren skulle vända sig mot den gode herden och han ville sluta som herde (11:9). Till slut bröt herden sönder staven Nåd och upplöste Guds förbund med alla folk (11:10). Man kan undra vilket förbund som skulle upplösas och det var sannolikt förbundet som Gud gjorde efter floden i Noas tid (1Mos 9:8-13). Detta skulle med andra ord beröra hela mänskligheten.

Den gode herden avgick och därefter fick fåren, eller "boskapshandlarna" som i Bibel 2000, en möjlighet att ersätta honom för arbetsinsatsen (11:12). Då vägde de upp 30 siklar silver som lön. Herden tog därefter pengarna och kastade dem på Herrens uppmaning i templet till krukmakaren (11:13). Ordet "krukmakaren" kan också betyda "smältaren", som i Bibel 2000, och den betydelsen är mer logisk. Tanken var att man smälte ner silvret så att det renades och kunde användas för tempelbruk. Ordets dubbla betydelse har att göra med att man i båda yrkena formade materialet.

När det gällde Judas 30 silvermynt som han kastade i templet, så var problemet att dessa var blodspengar. Man bedömde att de inte kunde smältas om för att användas i templet. Man köpte i stället en krukmakaråker, till begravningsplats för främlingar. Åkern kom att kallas för blodsåkern (Matt 26:14-16, Matt 27:3-10). Matteus läste, som vi sagt, dessa kapitel som messianska och han måste ha läst in hur Judas förrådde Jesus för just 30 silvermynt. Det faktum att ordet "smältare" kunde översättas som "krukmakare" verkar ha spelat en roll i samband med köpet av krukmakaråkern. Matteus vävde ihop texten från Sakarja 11:12-13 med Jeremias köp av en lerkruka som krossades (Jer 19:1-15) och av en åker (Jer 32:6-7).

Därefter bröt herden sönder staven Enhet, för att upplösa enheten mellan Juda och Israel (11:14). Så resultatet av att den gode herden förkastades blev en katastrof. Förbundet med mänskligheten upplöstes och Israel förblev ett söndrat folk.

- **Den usla herden (11:15-17)**

Sakarja som först kallats till att vara en god herde (11:4-14) verkade få kallelsen att även agera som den usla herden, som inte alls tog hand om fåren. De här verserna liknar på flera sätt Guds kritik mot Judas kungar i Jeremia och Hesekiel. Den usla herden skulle få ett hårt straff.

E. Guds frälsning och dom (12:1-14:21)

Ett återkommande uttryck i denna andra profetia är *"på den dagen"* och man har ett intryck av att allt hör ihop. Vi möter också det välkända uttrycket att Herrens dag kommer (14:1) och det kan syfta på en avlägsen framtid.

1. Jerusalems belägring och befrielse (12:1-8)

Här beskrivs hur alla folk ska samlas mot Jerusalem. Herren skulle beskydda staden och den skulle bli som en tung sten som ingen orkade lyfta (12:3). Gud skulle göra Jerusalem oövervinnerlig och vi möter denna märkliga profetia: *"På den dagen ska Herren beskydda Jerusalems invånare. På den dagen ska den svagaste bland dem vara som David, och Davids hus ska vara som Gud, som Herrens ängel framför dem"* (12:8). Det verkar som om Gud skulle frigöra sina obegränsade krafter över Jerusalem och vi tänker på pingstdagen när Gud utgöt sin Ande över lärjungarna i Jerusalem (Apg 2).

2. Sorg över den genomborrade (12:9-14)

Hednafolken som anföll Jerusalem skulle straffas. Gud skulle utgjuta en nådens och bönens Ande över Jerusalem. Resultatet av detta skulle bli att man skulle sörja över en som genomborrats: *"så att de ser upp till mig som de har genomborrat"* (12:10). Herren själv verkade vara den genomborrade. En stor sorg skulle komma över Jerusalem och även landet. Reaktionen liknade folkets gensvar på Petrus predikan på pingstdagen: *"När de hörde detta högg det till i hjärtat på dem, och de frågade Petrus och de andra apostlarna: Bröder, vad ska vi göra?"* (Apg 2:37).

Vi anar att den genomborrade är densamme som Herrens lidande tjänare: *"Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade"* (Jes 53:5). Johannes citerade Sakarja 12:10 i samband med att soldaterna genomborrade Jesus med ett spjut: *"Och ett annat ställe i Skriften säger: De ska se upp till honom som de har genomborrat"* (Joh 19:37). Återigen ser vi att lärjungarna såg dramat kring Jesus i dessa kapitel.

3. Rening från synd (13:1-6)

Det skulle mycket väl kunna finnas en koppling mellan Herren, den genomborrade, och denna makalösa källa till rening från synd: *"På den dagen ska Davids hus och Jerusalems invånare ha en öppen källa till rening från synd och orenhet"* (13:1). Allt ont skulle utrotas ur landet, som avguderi och falska profeter.

4. Den slagne herden (13:7)

Vi har sagt att detta är en nyckelvers till att förstå Sakarja 9-14, i och med att Jesus citerade denna vers: *Då sade Jesus till dem: "I natt kommer ni alla att överge mig. Det står skrivet: Jag ska slå herden, och fåren i hjorden ska skinngas. Men när jag har uppstått, ska jag gå före er till Galileen"* (Matt 26:31-32). Det är svårt att förstå något annat än att Jesus från denna vers såg att lärjungarna skulle överge honom. Men också att han själv skulle dödas, eftersom han talade om sin uppståndelse i samma andetag. Det ligger nära till hands att koppla ihop den genomborrade och källan med syndernas förlåtelse med denna vers om den slagne herden.

När vi sedan vävde in hur Jesus förstod Sakarja 9:9 och händelserna på palmsöndagen, så insåg vi att Jesus hade läst in hela påskdramat i dessa kapitel. Vi förstod att lärjungarna senare måste ha gjort detsamma.

5. En kvarleva av Herrens folk skulle välsignas (13:8-9)

Vi möter att två tredjedelar av folket skulle gå under. Den kvarvarande tredjedelen var en rest, en kvarleva. Herren skulle rena dem, bönhöra dem och ha en nära gemenskap med dem.

När vi kommer in i Nya Testamentet är det uppenbart att de troende judekristna såg sig själva som just kvarlevan. Det började med Jesus och hans lärjungar. Paulus fortsatte med att undervisa om denna kvarleva eller rest (Rom 9:22-29, 11:1-7).

6. Herrens dag kommer – Jesus kommer (14:1-5)

Herrens dag kommer och vi möter först häftiga strider kring Jerusalem. Staden kommer att intas, kvinnor våldtas och halva staden ska föras bort i fångenskap. Men då ska Herren (Jahveh) ingripa och strida mot angriparna. Herren själv ska stiga ned på Olivberget och berget kommer att klyvas mitt itu (14:4). Det kommer att bildas en dal i öst-västlig riktning och dalen blir en flyktväg för den hårt ansatta staden. Eventuellt syftar detta på när Jesus kommer tillbaka. Vid hans himmelfärd sa de två änglarna: *"Galileer, varför står ni och ser mot himlen? Denne Jesus som togs upp från er till himlen, han*

ska komma tillbaka på samma sätt som ni såg honom stiga upp till himlen" (Apg 1:11). Mycket talar alltså för att Jesus ska komma tillbaka till Olivberget och detta är vad vi möter i denna text. I så fall innebär det att Jesus måste vara sann Gud, eftersom den som kommer är Herren (Jahveh).

Bild mot öster med Olivberget i bakgrunden.

Vi får veta en viktig detalj när Herren kommer: *"Då ska Herren **min Gud** komma och alla heliga **med dig**"* (14:5). Flera kommentatorer har tolkat uttrycket som att Sakarja talar om och till sin Gud, det vill säga att Sakarja säger till Gud: "och alla heliga ska komma med dig". Bibel 2000 översätter: *"Herren, min Gud, skall komma och alla heliga **med honom**"*. NIV har också *"with him"*. Detta måste innebära att Gud ska komma med sina heliga och vilka är det? Jesus hänvisade till sin återkomst: *"Den som skäms för mig och mina ord i det här trolösa och syndiga släktet, honom ska också Människosonen skämmas för när han kommer i sin Fars härlighet med de heliga änglarna"* (Mark 8:38). Paulus lärde att Jesus skulle komma med sina heliga. Men Paulus lät "de heliga" syfta på troende som dött (1Tess 3:13, 4:13-18). Detta tyder på att både änglar och de heliga som dött i tron kommer med Jesus.

7. Resultat av Jesus återkomst (14:6-21)

- **Ljuset förändras (14:6-7)**

Ljuset skulle inte komma från sol och måne men ändå skulle ljuset vara behagligt. När kvällen kom, skulle det bli ljust. Detta tyder på att Herrens närvaro skulle vara själva ljuskällan. Det är så vi möter det i det himmelska Jerusalem: *"Staden behöver inte sol eller måne för att få ljus, för Guds härlighet lyser upp den och dess lampa är Lammet"* (Upp 21:23).

- **Levande vattenkälla (14:8-9)**

Herren skulle vara kung över hela jorden (14:9), precis som vi såg i 9:9-10, när kungen i ödmjukhet red in i Jerusalem på ett åsneförl. Kungen är en och

hans namn är ett (14:9, 5Mos 6:4-5). Säkerligen var det på grund av Herrens närvaro som en ny vattenkälla skulle strömma året runt, från Jerusalem till Medelhavet i väster och till Döda havet i öster.

Detta liknar källan som strömmade från templet i Hesekiel 47:1-12 och källan från Guds och Lammets tron i Uppenbarelseboken: *"Och han visade mig en flod med livets vatten, klar som kristall, som går ut från Guds och Lammets tron. Mitt på stadens gata, på båda sidor om floden, står livets träd. Det bär frukt tolv gånger, varje månad ger det sin frukt, och trädets löv ger läkedom åt folken"* (Upp 22:1-2).

- **Jerusalems upphöjda position (14:10-11)**

Landskapet omkring Jerusalem skulle sänkas men Jerusalems berg skulle vara högst. Alla som bodde kring staden levde i ett fullkomligt fredsrrike (14:11). Det är också så vi möter Jerusalem i Jesaja 2:2-5, där slutresultatet var ett världsvitt fredsrrike.

- **Fruktansvärt straff väntade motståndarna (14:12-15)**

Den som angrep Jerusalem kunde vänta sig ett omedelbart straff.

- **Kvarlevan av hednafolken skulle tillbe Herren (14:16-19)**

En stor del av de hedningar som var kvar skulle omvända sig och tillbe kungen, det vill säga Herren Gud och särskilt under lövhyddohögtiden. De som inte gjorde detta skulle drabbas av torka.

När man ser detta i ljuset av Nya Testamentet så konstaterar vi att evangeliet nått ut bland folken. Människor över hela världen tillber kungen, Herren Jesus Kristus.

- **Hela Jerusalem som ett tempel (14:20-21)**

Det märkliga skulle inträffa att på hästarnas bjällror skulle det stå detsamma som stod på översteprästens turban, nämligen *"helgad åt Herren"* (14:20, 2Mos 28:36-37). Varje gryta i Jerusalem skulle vara helgad åt Herren och duga till offerkött. Men ingen oren fick komma in i staden.

Detta liknar det himmelska Jerusalem där det inte ska finnas något tempel, utan Gud och Lammet är dess tempel (Upp 21:22). Ingen oren får komma in där heller, utan bara de som är skrivna i livets bok som tillhör Lammet (Upp 21:27).

SAKARJAS BOK OCH NYA TESTAMENTET

Vi har mött ett antal symboler och begrepp i Sakarjas bok som var messianska. Flera verser har citerats i Nya Testamentet. Vi har även mött profetior om Jesus Kristus. Jag ska göra en sammanställning utifrån kompendiet här.

Rubrik	Sakarja	Sida
Gud skulle frälsa folket på en enda dag Herrens tjänare, Telningen, Stenen	3:8-10	6
Sjuarmad ljusstake och två olivträd Kung, överstepräst, Anden, församlingen	4:1-14	7
Översteprästen Josuas kröning Kristus är kung och präst som Melkisedek	6:9-15	8
Kungen skulle rida på ett åsneföl Jesus red in i Jerusalem på palmsöndagen	9:9-10	11
Befrielse genom förbundsblodet Jesus offer var ett förbundsoffer	9:11-17	11
30 silvermynt och Judas Judas, 30 silvermynt, krukmakaråkern	11:12-13	13
Sorg över den genomborrade Kristus genomborrad, Jesaja 53:5, Joh 19:37	12:9-14	14
Den slagne herden en nyckelvers för att förstå kapitel 9-14	13:7	14
Jesus återkomst på Olivberget Herren Jesus, Olivberget, domare, frälsare	14:1-5	15
Resultat av Jesus återkomst Ljus, vatten, Jerusalem, hedningar, templet	14:6-21	16 17

Iris från Negevöknen